

Complexnummer: 509456

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Westerhouw

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

509457, 509458

Woonplaats

Ulrum

Gemeente

Het Hogeland

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Leensterweg 54, 9971 EC te Ulrum

Complexomschrijving

Inleiding

BOERDERIJCOMPLEX bestaande uit een VILLABOERDERIJ gebouwd in 1908 naar een ontwerp van architect P.M.A. Huurman uit Groningen en een bijbehorende VOETGANGERSBRUG uit omstreeks 1930. De villa van de boerderij die in opdracht van de heer J.P. Dijkhuis is gebouwd, is opgetrokken in een Overgangsarchitectuur waarin Art Nouveau en Chaletstijl elementen zijn te herkennen.

Het bouwplan betrof destijds een verplaatsing van een boerderij op de wierde De Houw die tussen Leens en Ulrum ligt. De nieuwe boerderij is gebouwd op een locatie iets ten zuidwesten van die van de oude boerderij, langs de doorgaande weg van Ulrum naar Leens. De oude boerderij is toentertijd afgebroken.

De nieuwe boerderij bestaat uit een villa die door middel van een korte hals met de hoofdschuur en de ernaast gelegen bijschuur wordt verbonden. In het noordelijk gedeelte van de hoofdschuur was naast enkele dienstruimten een woning voor de eerste arbeider ondergebracht. Het betonnen bruggetje met een fraai smeedijzeren hekwerk dat voor de boerderij ligt is in de jaren dertig vernieuwd.

Waardering

Boerderijcomplex met villaboerderij en voetgangersbrug van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

-als voorbeeld van een boerderijcomplex uit het eerste decennium van de twintigste eeuw in de provincie Groningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als representant van het oeuvre van P.M.A. Huurman
- vanwege de hoge esthetische kwaliteit van het ontwerp
- vanwege de fraaie vormgeving, ornamentiek en materiaalgebruik
- vanwege de tamelijk hoge mate van gaafheid van de onderdelen van het complex

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 509457

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 juni 1999
Kadaster deel/nr	82770/69

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Ulrum	Het Hogeland	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Ulrum	H			293

Omschrijving**

Omschrijving

VILLABOERDERIJ gebouwd in 1908 in een Overgangsarchitectuur met Art Nouveau en Chaletstijl elementen. De boerderij bestaat uit een VILLA die door middel van een korte HALS met de HOOFDSCHUUR en de ernaast gelegen BIJSCHUUR wordt verbonden.

Deels onderkelderde, één bouwlaag hoge VILLA op samengestelde plattegrond wordt gedekt door een samengesteld dak van geglazuurde rode tuiles du nord; vijf van witte verblendsteen gemetselde schoorstenen versierd met motieven in rode baksteen en bekroond door keramische pijpen; op hoeknok achter een piron. Zowel de noord-, west- als oostgevel van de villa hebben een topgevel. Gevels zijn opgemetseld van witte verblendsteen en hebben een trasraam van gesinterde donkerpaarse baksteen. Goot op houten klossen met daaronder een decoratief fries van oranje verblendsteen; zuidgevel en achterste deel van westgevel hebben mastgoot. Vensters zijn rechthoekig en verticaal en worden beëindigd door rollaag.

Noordgevel, de voorzijde, heeft een uitbouw met topgevel; in uitbouw bevindt zich de entree. Een aan de westkant opengewerkt portiek met verhoogd trasraam die door natuurstenen gevelband wordt beëindigd geeft toegang tot voordeur; voordeur heeft houtsnijwerk in de stijl van de Art Deco en heeft in bovenste deel glas; boven- en zijlichten hebben gekleurd glas-in-lood met Art Nouveau-motieven; aan oostzijde klein rechthoekig venster; hardstenen stoep van drie treden. Portiek wordt beëindigd door een gedecoreerde latei van natuursteen. Links van portiek een rechthoekige erker gedekt door een lessenaarsdak van geglazuurde rode gebakken leien; vensters van erker hebben in bovenlichten gekleurd glas-in-lood met Art Nouveau-motieven. Boven erker, in topgevel, bevindt zich een kleinere, driezijdige erker met drie kleine zesruits vensters. Naast erker twee kleine zesruits vensters. Boven erker kraagt topgevel uit; in geveltop en in hoeken vakwerk met houten balken; in niet uitkragende deel van topgevel gevelbanden van oranje verblendsteen. Naast uitbouw met entree op begane grond een klein verticaal venster met daarboven een crèmekleurig tegeltableau; op tegeltableau staat in blauwe letters naam van de boerderij, 'Westerhouw' en in hoeken zijn waterlelies afgebeeld. Op westelijke hoek een dubbel venster met gekleurd glas-in-lood in bovenlichten. Oostgevel heeft eveneens uitbouw met topgevel, waarin zich de serre bevindt. Midden in uitbouw dubbele serredeuren met drie treden hoge hardstenen stoep; aan weerszijden van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

stoep bestaat een lage muur van gesinterde donkerpaarse en witte verblendsteen. Aan weerszijden van serredeuren een venster met in bovenlichten gekleurd glas-in-lood met Art Nouveau-motieven. In zijgevels van uitbouw een klein rechthoekig venster. Topgevel van uitbouw heeft vakwerk van oranje verblendsteen en twee kleine zesruits vensters. Ten zuiden van uitbouw een kleine kwartronde erker met plat dak; naast erker een venster met bovenlicht. Ten noorden van uitbouw twee vensters met daartussen een iets uitgebouwde schoorsteen die naar boven toe steeds smaller wordt en door dakrand heen steekt. Westgevel springt halverwege ongeveer een halve meter terug. In voorste gedeelte op noordelijke hoek een dubbel venster met gekleurd glas-in-lood in bovenlichten; op punt waar gevel terugspringt een driezijdige erker gedekt door schilddak van sneldekpannen; vooruitliggend gevelgedeelte heeft topgevel met vakwerk van oranje verblendsteen en twee kleine zesruits vensters. Terugliggend gevelgedeelte is enigszins gewijzigd: keldervenster is dichtgemetseld, venster op hoek is vervangen door deur en er is een terras aangelegd. In zuidgevel, achterzijde, ten westen van de hals is deur dichtgemetseld; hiernaast een keldervenster met daarboven een niet-origineel venster. Ten oosten van hals een rechthoekig venster.

HALS is kort en wordt gedekt door een plat dak; gevels zijn opgemetseld van witte verblendsteen en hebben een trasraam van gesinterde donkerpaarse steen. Deuren aan oost- en westzijde zijn dichtgemetseld. Aan westzijde een kleine platte uitbouw met een klein vierkant venster.

Schuurgedeelte bestaat uit een HOOFDSCHUUR en een evenwijdig hieraan gelegen BIJSCHUUR. Gevels van beide schuren zijn opgemetseld van rode baksteen; noordgevels, voorzijden, hebben trasraam van gesinterde donkerpaarse steen. Beide schuren worden gedekt door een wolfdak van golfplaten; noordelijke dakschilden hebben donkerblauwe Hollandse pannen; op hoeknokken een houten uilenbord. Achtergevels hebben kroonlijstgoot; oost- en westgevels een mastgoot op ijzeren beugels; de noordgevels een goot op houten klossen.

De achtergevels van beide schuren zijn na de oorlog gewijzigd tot een geheel door het aanbrengen van grote schuifdeuren. Oostelijk gevelgedeelte van de hoofdschuur is nog in tact. In midden en op hoek een dubbele schuurdeur met bovenlicht en beëindigd door korfboog van gesinterde donkerpaarse steen. Boven middelste schuurdeur een gevelsteen met volgende tekst: 'gebouwd 1908 J.P. Dijkhuis J.K. Wierenga'. Tussen en aan weerszijden van schuurdeuren een rondboogvenster met gietijzeren roeden; boven schuurdeuren drie halfronde vensters met gietijzeren roeden. Westelijk gevelgedeelte van bijschuur heeft twee dezelfde rondboogvensters; de tussenliggende schuurdeur is dichtgemetseld. In gevelhoeken van beide schuur gevlochten metselwerk van gesinterde donkerpaarse steen. Westgevel van hoofdschuur is blind. Oostgevel van hoofdschuur heeft zes halfronde vensters met gietijzeren roedenverdeling. Noordgevel, voorgevel, heeft een opgeklampte deur met bovenlicht en bakstenen stoep; links van deur een dubbel venster en rechts ervan drie grote en een kleiner verticaal venster; alle vensters worden beëindigd door strekken en hebben bovenlichten met roedenverdeling en oranje glas; onder goot op klossen een decoratief fries van witte verblendsteen. Westgevel van bijschuur heeft vier halfronde vensters met gietijzeren roeden. Noordgevel, voorgevel, heeft een opgeklampte deur met bovenlicht en vier verticale vensters met gietijzeren roeden, waarvan de bovenzijde getoogd is. Ruimte tussen hoofd- en bijschuur is dichtgebouwd.

INTERIEUR van het woonhuisgedeelte heeft wat de indeling betreft weinig wijzigingen ondergaan; alleen de keuken en de bodenkamer zijn verbouwd. Centraal in samengestelde plattegrond is de hal met tochtportaal en trappenhuis. Tochtportaal heeft gepleisterde wanden en plafond met bloemmotieven en beestenkoppen in de stijl van de Art Nouveau; wanden hebben een lambrizing van rood geaderde marmeren platen met een lijst van grijsrood marmer. Tochtdeur heeft zij- en bovenlichten voorzien van gekleurd glas-in-lood met Art Nouveau-motieven. Hal heeft gepleisterd plafond en wanden met dezelfde decoraties als tochtportaal. Ook de plafond en wanden van trappenhuis hebben pleisterwerk met dezelfde decoraties; lambrizing met houtsnijwerk in stijl van Art Deco; groot

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

driedelig venster met gekleurd glas-in-lood in de stijl van de Art Nouveau. Driedelige houten bordestrap heeft trappalen en balustrades gedecoreerd met Art Deco-motieven. Voorkamer heeft een plafond van pleisterwerk in de stijl van de Art Nouveau. In serre bevindt zich een schoorsteenmantel van geglazuurde groene tegels met een tegeltableau, waarop de boerderij zelf is afgebeeld. Vroegere eetkamer heeft een gepolijste zwartmarmere schoorsteenmantel met een tegeltableau in de stijl van de Art Nouveau voorstellende een pauw. Interieur van beide schuren is vrijwel geheel gewijzigd. Alleen het voorste gedeelte van de hoofdschuur, waarin een woning voor de eerste arbeider en enkele dienstruimten zijn ondergebracht, heeft nog de oorspronkelijke indeling.

Waardering

Villaboerderij van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een villaboerderij uit het eerste decennium van de twintigste eeuw in de provincie Groningen
- als representant van het oeuvre van P.M.A. Hurman
- vanwege de hoge esthetische kwaliteit van het ontwerp
- vanwege de fraaie vormgeving, ornamentiek en materiaalgebruik
- vanwege de tamelijk hoge mate van gaafheid van exterieur en delen van het interieur

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Akkerbouwboerderij

Monumentnummer*: 509458

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 juni 1999
Kadaster deel/nr 82770/66

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Ulrum Het Hogeland Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving
Ulrum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Ulrum H 293

Omschrijving**

Omschrijving

Vaste VOETGANGERSBRUG daterend uit omstreeks 1930. Brug ligt over sloot langs de Leensterweg en zorgt voor een verbinding van het pad vanaf de entree naar deze weg. Brugdek is van gewapend beton. Aan weerszijden op brugdek een leuningstijl bestaande uit een half rond gebogen smeedijzeren stang ondersteund door drie smeedijzeren stijlen met daartussen dunnere gedraaide smeedijzeren stijlen. Op de vier hoeken een krullend sierelement van plaatijzer. Midden op brug een beweegbaar hekwerk met dezelfde vormgeving als leuningstijlen.

Waardering

Voetgangersbrug van algemeen cultuurhistorisch belang:

- vanwege de hoge mate van gaafheid
- vanwege de functionele relatie met de villaboerderij

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Weg- en waterbouwkundige werken Brug(C) Voetgangersbrug

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument